

DOI 10.18372/2786-5495.1.17348

УДК 37.017

Сергієнко Тетяна Іванівна 

кандидат політичних наук, доцент,

доцент кафедри міжнародних відносин та соціально-гуманітарних дисциплін,

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ,

м. Дніпро, Україна

Sergienko7921@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ

Анотація. У даній статті розглядаються особливості забезпечення якісного освітнього процесу в умовах війни. Доведено, що сучасна освіта широко визнана у всьому світі як невід’ємна частина якісної освіти та ключовий фактор досягнення розвитку суспільства. Щодо якості освіти, то дійдено висновку, що це категорія, за своєю суттю відображає різні аспекти освітнього процесу - філософський, соціальний, педагогічний, політичний, демографічний, економічний та ін.

Ключові слова: освіта, якісна освіта, економічний розвиток, соціальний розвиток, рівень освіти суспільства.

Annotation. This article examines the characteristics of ensuring a high-quality educational process in wartime. It has been proven that modern education is widely recognized throughout the world as an integral part of quality education and a key factor in achieving social development. Regarding the quality of education, it was concluded that this category by its nature reflects various aspects of the educational process - philosophical, social, pedagogical, political, demographic, economic, etc.

Key words: education, quality education, economic development, social development, level of education of society.

Актуальність даної теми обумовлена тим, що освіта у сучасному суспільстві відіграє дуже важливу роль. На початку XXI ст. освіта почала трансформуватися, відповідаючи не лише культурним змінам території, епохальним соціальним викликам, але й індивідуальним задаткам конкретного суб'єкта [5, с. 39]. Тому визначальну роль освіти вже давно визнали країни, що стали на шлях постіндустріальної цивілізації, епохи організаційних, активних та інформаційних технологій, ери технологічної культури, епохи охорони навколишнього середовища та здоров'я людини. Новий період розвитку інклюзивної людини повинен відповідати новій філософії освіти, новим освітнім системам та новим моделям освіти [2, с. 54]. З формуванням суспільства нового типу і переходом до нового типу високотехнологічної цивілізації рівень освіти суспільства набуває вирішального значення для економічного та соціального розвитку держави, вимагаючи забезпечення якісної освіти, особливо в умовах сьогодення [3, с. 234]. Важливість та необхідність дослідження даного питання довела пандемія COVID-19 і війна російської федерації проти України.

Дослідження питань щодо забезпечення якісного освітнього процесу висвітлюється у роботах Ю. Сафонова, В. Болотова, Ю. Варданяна, О. Винославської, Р. В'язової, О. Земкої, І. Зимньої, А. Маркової, М. Пентилюк, Н. Кузьміної, О. Семенов, Т. Симоненко, І. Родигіної та ін. Питанням щодо спрямування освіти у бік набуття певних компетентностей були присвячені праці Е. Зеєра, В. Кременя, О. Овчарук, Т. Філя, О. Хохліної та інших. Інновації у сучасній освіті розглядаються у наукових роботах В. Андрущенко, С. Гончаренко, Л. Даниленко, М. Євтуха, І. Зязюн, І. Коновальчука, І. Прокопенко, Н. Тверезовська. Проте, незважаючи на великий науковий інтерес до даної проблеми, на сьогодні залишаються питання, які вимагають певного переосмислення, особливо в умовах воєнного стану.

Російська агресія проти України підірвала як систему міжнародних відносин, яка вибудовувалася протягом десятиліть, так і основи регіональної та глобальної безпеки у світі. Посягання на територіальну цілісність української

держави та її недоторканість засвідчили підвищену суспільну небезпеку і тяжкі наслідки. Сьогодні ворог намагається не лише відібрати території, але й знищити культуру та освіту. Наразі гостро стоїть проблема не лише безпеки українського суспільства, викладачів, педагогів, здобувачів вищої освіти та учнів, але і якісної освіти.

Реалії сьогодення свідчать, що війна завдала нам значних освітніх втрат, масштаби яких достеменно визначити важко. Йдеться не лише про зруйновані росіянами школи, університети, бібліотеки, поламані плани освітніх реформ, але й про те, що та молодь, яка сьогодні здобуває професії, відбудовуватиме Україну після війни.

Тож, події які відбулись 24 лютого 2022 року довели, що головне питання сьогодення полягає у забезпеченні якісної освіти в умовах війни. І це питання повинне вирішуватися у напрямку вдосконалення її змісту відповідно до сучасних реалій.

Метою дослідження є розкриття особливостей забезпечення якісного освітнього процесу в умовах війни.

Сьогодні, освіта проголошена державним пріоритетом країн, як основа соціального, політичного, економічного, духовного та культурного розвитку суспільства. Звільняючи інтелект та відкриваючи уяву, освіта постає основою самоповаги. Це ключ до процвітання та можливостей [4, с. 718]. Також, освіта дозволяє кожному з нас робити внесок у розвиток прогресивного, здорового суспільства. Тож, освіта є інструментом, який дає людям знання, навички, інформацію, дозволяє їм розуміти свої права та обов'язки щодо сім'ї, суспільства та нації. Стандартом нового покоління є саме якісна освіта, яка має безпосередній та найбільший вплив на особистість і суспільство. Саме якісна освіта сприяє особистому та професійному розвитку людини, а також соціальному, культурному, економічному, політичному та екологічному розвитку суспільства в цілому.

Формулюючи поняття якісної вищої освіти, її можна визначити через її складові, такі як: освітні стандарти, професіоналізм, сучасні технічні засоби

навчання, педагогічні технології, навчально-виробнича база, менеджмент освіти, маркетинг, соціальне партнерство та багатоканальне фінансування.

Щодо чинників, які впливають на якість освіти, то їх можна розділити на три групи.

До першої групи чинників відносять фактори, що визначають зміст професійної підготовки, характеристики організації та здійснення навчального процесу у закладах вищої освіти (ЗВО) і є вимогами ринку праці, держави та суспільства до сучасного фахівця; досягнення науки і техніки, їх можливі тенденції розробки, які необхідно враховувати при формуванні змісту навчання; рівень загальної освіти претендентів; матеріально-технічне та фінансове забезпечення навчального процесу; ступінь інтегрованості вищої освіти держави у світовий освітній простір; наявність чіткої державної політики у сфері підготовки спеціалістів; законодавчо-нормативне регулювання вищої освіти; взаємодія з роботодавцями.

До другої групи відносять чинники, які безпосередньо проявляються у навчальному процесі вищого навчального закладу: навчальні плани та програми підготовки здобувачів вищої освіти; вибрані форми методи і засоби навчання; впровадження сучасних педагогічних та інформаційних технологій; наявність навчально-методичних комплексів допомоги за дисциплінами; організація та педагогічний супровід самостійної діяльності студентів; створення системи контролю і оцінка всіх видів діяльності здобувача вищої освіти на різних етапах професійної діяльності навчання; професійно-практична спрямованість навчального процесу; чітке формування цілей і результатів навчання; кваліфікація та активність педагогічного колективу; забезпечення ефективної взаємодії викладачів і здобувачів вищої освіти [1, с. 55].

До третьої групи відносять чинники, що визначають результати навчального процесу: професійний та особистісний розвиток фахівця, що відповідає зразку його компетентності, державному освітньому стандарту та особисте сприйняття випускником якості вищої освіти; затребуваність випускника на ринку праці; професійна самореалізація випускника.

Висновки. Підсумовуючи зазначимо, що на якість вищої освіти впливають чинники, які визначають зміст професійної підготовки та особливості організації навчального процесу у ЗВО, проявляються безпосередньо у навчальному процесі, а також визначають результати процесу навчання.

Якісна освіта є нагальною потребою часу. Післявоєнне відновлення економіки на всіх рівнях є запорукою успішного та ефективного відновлення та відбудови всього соціально-економічного механізму. І відбудова України має здійснюватися на основі виявлення проблем та розробки технології їх. Таким чином, якість вищої освіти проявляється, передусім, у підготовці фахівців, здатних задовольняти як власні, так і суспільні потреби.

Список використаних джерел

1. Зінченко В.О. Якість вищої освіти: чинники впливу. *Освіта Донбасу*. 2011. № 4. С. 55-59.

2. Крайнік О.М., Сергієнко Т.І. Теоретичні аспекти особливостей міжнародного співробітництва у галузі освіти в Україні. *Тези доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції «Реалізація спільних міжнародних проєктів та реформування відносин: наука, виробництво і ринок»*. Project, program, Portfolio Management. Одеса: Балан В.О., 2018. № 1. С. 53-55.

3. Сергієнко Т.І. Інновації у контексті становлення політичної освіти. *Дистанційна освіта в Україні: інноваційні, нормативно-правові, педагогічні аспекти*. 2021. № 1. С. 233-235. <https://doi.org/10.18372/2786-5495.1.15792> URL: <https://jrnl.nau.edu.ua/index.php/DEU/article/view/15792/23085>

4. Сергієнко Т.І. Освіта як невід'ємна складова для сталого розвитку суспільства. *Актуальні проблеми в системі освіти: заклад загальної середньої освіти – до університетська підготовка – заклад вищої освіти*. 2022. № 2. С. 718-725. <https://doi.org/10.18372/2786-5487.1.16660> URL: <https://jrnl.nau.edu.ua/index.php/APSE/article/view/16660/23968>

5. Mechanisms for Ensuring Sustainable Development of Society. Monograph.
Katowice School of Technology. Wyższa Szkoła Techniczna w Katowicach, 2019.
406 p.